

נוג'ביק למערכת

דבר שבדפוס – לדורות!

כבר הערתי מכבר ("הערות וביאורים" תמוז תשנ"ד) והעירו גם אחרים (ראה "בית משיח" 90, סיון תשנ"ו, ע' 49. ועוד) על כך שעורכי הספרים "תורת מנחם – התוועדות – הישי"ת" שלחו ידם בשיחה מוגהת שנדפסה בחמש הוצאות של "לקוטי שיחות", כשהשמיטו ממנה פרט עיקרי בסיפור שסיפר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח אודות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שהניח גפרור תחת אפרכסת הטלפון בעש"ק, בכדי שיוכל לשמוע את התפלה של אביו כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נ"ע, למרות שעניין זה עצמו התבאר בתורתו בטוב טעם ודעת, ב"אגרות קודש" חכ"ב ע' תפא.

לאחרונה התפלאתי לראות כי כותב המדור "ניצוצי רבי" הנדפס בקובץ "התקשרות" לפרשת בהעלותך, בחר לצטט דווקא מספר המשבש את הסיפור, ועוד זאת שהוסיף וציטט בקשר לזה מדברי הרבי ב"אגרות קודש" הנ"ל, למרות שלא זו בלבד שאחרי ההשמטה אין בציטוט זה כל טעם, הרי שבכך הציג את דברי הרבי בצורה בלתי מובנת לחלוטין.

מיד כשראיתי את הדברים טלפנתי אל כותב המדור, העמדתי אותו על טעותו והצעתי שיתקן את הדברים בעצמו בהזדמנות קרובה. הוא הבטיחני שכך יעשה. עתה, אחרי שחלף חודש ימים והתיקון בושש לבוא, מתגבש החשש ללב שמא מדובר כאן בעיכוב הנובע ממניעים וכו', שלכן אין ברירה אלא לחזור ולפרסם את העניין בשבועוננו, מתוך כוונה להדגיש בפני הקוראים עד כמה מסוכנת שליחת יד בדברים נדפסים, שכן בכך גורמים לטעות העלולה להשתרש לדורות, כפי שהוכח במקרה דנן.

למותר לציין שבהוצאה החדשה של "שיחות קודש", בהוצאת "מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח", הובאו הדברים (ח"א ע' 4) ללא כל שינוי, ועוד נוסף גם מראה-מקום לביאור שב"אגרות-קודש".

שלום יעקב חזן

רישומים שתוקנו

באתי בזאת להודיע, לאלו המתעניינים

בהיסטוריה של רישום תולדות המשפחה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, שחלק מן ההערות הנדפסות ב"כפר חב"ד" 956 ע' 88-89 אינן אלא מעשה פלגיאט:

הכותב מעיר על הנדפס בספר זכרון שמואל' – שבו צילום כתב הודעה (כך, ולא "הודאה", כשיבוש המופיע שם בכיתוב שהעתיקו הפלגיאטור] בחתימת השו"ב רמ"מ ינובסקי ע"ה (אחי זקנו של אד"ש) – לעניין האופן בו מזכיר את אביו.

הערה זו כבר הופיעה אצלו לפני 12 שנה, בקובץ "הערות וביאורים" גיליון תקא, וזאת (למרות שלא פירש, אך לי נודע הדבר בבירור) מפי אחד ששמעה מפי. בתגובה לכך כתבתי בגיליון הבא שמדובר בשיבוש שכבר כבר קדם ותוקן בדפוס בגיליון תצו (שהיה למראה עיניו), וכן, למרות שהוא סבר לקרוא בחתימה באופן אחד (בלשונו: "בצילום הכתי" המופיע שם מסתבר לקרוא "שיי") אלא שהיקשה על-כך מהמופיע בספרים יתולדות לוי יצחקי ויאם בישראל (הכותבים שאבי החותם "נפטר בגיל צעיר"), הערתי בדבריי שלידיעה שבספרים אלו אין מקור ושאינן היא נלמדת מ"ראשי הפרקים" שכתב אד"ש (אשר נדפסו בהקדמת הספר 'קב נקי'), ואילו בכתה"י ברור שיש לקרוא "במהרה"ל ז"ל". באותה הזדמנות הערתי לשיבוש נוסף ב"תולדות ליי"צ", וגם על הערה זו חזר עתה הפלגיאטור כאילו שלו היא.

לכשהזכרתי את ה"ראשי פרקים", אעיר גם על הנכתב ב"כפר חב"ד" 938 ע' 91 שאת שורת התאריך שבסוף ההקדמה, "ד' שבט ה'תשי"א, ברוקלין נ.י.", הוסיף אד"ש בין ההגהה להדפסה. הנכון הוא ששורה זו נכתבה מלכתחילה בשעה שכתב אד"ש את ההקדמה (צילום בתשורה מחתונת שפריצר-בלינוב, ד' תמוז תשנ"ח, ומשם גם כאן), אלא שאח"כ הייתה אצלו כנראה סברה לוותר עליה, שעל-כן העביר עליה קולמוס, אך שוב בחר בה ותחת המחיקה רשם קו-מקוטע, סימן ידוע לביטול מחיקה. אלא שהבחור-הזעזער לא הכיר (או לא הבחין) בסימן זה ועל-כן חסרה שורה זו בצילום על-ההגהה והיא מופיעה רק בדפוס, היינו שחזרה ונרשמה בהגהה נוספת.

שמואל ק.

אמירת תודה על הלוואה

א. ראיתי מה שכתב הרב מ. חיימסון בענין אמירת תודה על הלוואה, ויפוסקי שמותר ליתן תודה על הלוואה, ואף שמביא פוסקים מפורסמים בדורנו שאוסרים (וגם הביא מהגרשו"א ש"אסר לומר תודה בראותו דברי שו"ע הרב דכותב... או להודות ולהחזיק לו טובה – אסור", אלא שהוא החליט שמסתמא מוסרי השמועה לא דייקו כל צרכם).

ועכשיו נדון בגופו של דבר:

הוא מביא משו"ע אדה"י: "... אפילו לדבר דיבור טוב בשביל ההלוואה... אסור כגון להקדים לו שלום... ואין צריך לומר לקלטו בפניו או להודות ולהחזיק לו טובה או לברכו בפניו, ומזה הוא מדייק שדוקא **להודות ולהחזיק לו טובה**, כשמצטרפים שני העניינים ביחד אזי אסור, אבל כל אחד בפני עצמו מותר.

ואני תמה כנ"ל, שלמרות שפוסקים גדולים פוסקים לאיסור (ועוד יותר דוקא על-ידי דיוק בשו"ע אדה"י, וכנ"ל) מאין הברייתקייט לפסוק להיתר, על סמך דיוק?

ואני הקטן אומר לאו דוקא על כל הפלפול שלו. והוא: כידוע שיש ו' המוסיף, ויש ו' המפרש. ובפשטות כאן הוא ו' המפרש, שמפרש מהו ענין של תודה – החזקת טובה.

וכל הפירוש שלו בהחזקת טובה אינו מוכרח כלל, כי החזקת טובה אין הפירוש שהוא מבטיח לו שיעשה לו ג"כ טובה, כי לא זהו פירוש של החזקת טובה, כי-אם הפירוש שהוא מחזיק לו טובה על-זה שעושה לו טובה, וגם זהו הלשון של תשואות חן כידוע.

ובכלל איזה סברה יש לצרף שני עניינים ביחד, כי ממנ"פ אם כל ענין בפני עצמו אינו ענין של ריבית, מה יועיל הצירוף?

ב. בגליון 327 ראיתי מה שכתב הרב י. הלפרין, והנני רוצה לשאול אצלו, איך הוא מפרש בשיחת ש"פ חיי שרה תשנ"ב התיבות: "ווייל עס ווערט די תחיה..."

פנחס קארץ

קראון הייטס